

Frogner kirke

Menighetsblad for Frogner menighet 12.05.2021

HILSEN FRA SOKNEPRESTEN

Margunn Sandal

Det som binder oss sammen

I kirken er det mange symboler. Det kan være kors og monogrammer, duer, trekanter, øye, aks og druer, for eksempel. *Symbolets funksjon er å binde sammen.*

Tenk bare hvilken betydning det røde hvite og blå flagget har på 17. mai! Det gjør at vi gjenkjenner hverandre som et nasjonalt fellesskap, selv om vi kommer fra mange ulike steder og kulturer.

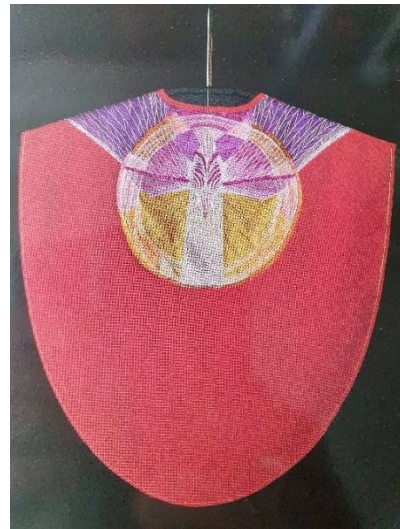
Symbolet var opprinnelig en gjenstand, brukket i to deler som passet helt til hverandre. Altså noe som både var skilt og hørte sammen og som gjorde at et individ kunne gjenkjenne seg i og identifisere seg med noe som var felles.

I gudstjenesten holder symbolet sammen det vi sanser og det ikke-sanselige, det vi ser og det vi ikke ser. Det nakne korset skaper en forbindelse til Jesu lidelse og død og hans seier over døden, trekanten til treenigheten, sirkelen til det evige, osv.

I dette menighetsbladet skriver vi litt om kirketekstilene. De har mange symboler, og de har en spennende historie som dere kan lese mer om lenger bak. Når vi prestene kler på oss prestekjolen (alba) og stola (båndet som sier at vi er ordinert) og messehagelen (festplagget), da går vi inn i en rolle. Det er ikke vi som skal stå i sentrum.

Kirketekstilene med sine symboler skal hjelpe både oss og menigheten til å konsentrere oss om det vi gjør sammen, nemlig å feire livets seier over døden, i og med Jesus Kristus.

Fargene følger kirkeåret og uttrykker ulike stemninger. Symbolene kan få oss til å feste blikket på det som binder oss sammen og som er sentrum i kirkens liv.

Rød messehaugel med due som symboliserer Den hellige ånd. Designet og utført av Annelise Alsing

Fra ca. år 1200 ble det vanlig med fire liturgiske hovedfarger. Disse kalles for kirkeårsfargene:

Fiolett – symboliserer forberedelse, oppgjør og sorg. (Advent, fastetida.)

Hvit – symboliserer glede, fest og renhet. (Jul, påske.)

Rød – symboliserer Ånden (ild) og offer (blod). (Pinse og martyrdagene.)

Grønn – symboliserer vekst og liv. (Det alminnelige kirkeåret.)

17. MAI, KEISERE OG GUD

Arne Øyvind Slørdahl

Fariseerne sendte disiplene sine til Jesus, og de sa: «Si oss da hva du mener: Er det tillatt å betale skatt til keiseren eller ikke?» Men Jesus merket ondskapen deres og sa: «Dere hyklere, hvorfor setter dere meg på prøve? Vis meg mynten som skatten betales med!» De rakte ham en denar, og han spurte: «Hvem har bildet og navnet sitt her?» «Keiseren», svarte de. Da sa han til dem: «Så gi keiseren det som tilhører keiseren, og Gud det som tilhører Gud.» De ble forundret over dette svaret, og de forlot ham og gikk sin vei. Matt 22,17-22

Noe av det vakreste med 17. mai er alle de norske flaggene - i toget eller blafrende i flaggstengene - høyrøde, hvite og mørkeblå. Men jeg tenker ikke bare på hvordan flagget ser ut, men enda mer hva det betyr. Jeg regner med at opplevelsen av flagget står enda sterkere hos dem som har opplevd krigen og flaggbegrensningene: Flagget er frihet! Det er likhet! Det er fellesskap! Det er ikke tilfeldig at våre tre flaggfarger samsvarer med Trikolorens og Star and Stripes'.

På 1800-tallet var korset den skandinaviske flaggformen, men bak vårt flagg ligger det også et heldig eksempel på resirkulering: Bergenserens Frederik Meltzer foreslo i 1821 å ta det danske flagget - som det jo fantes mange av i landet -, klippe det i fire stykker midt i det hvite korset, og så sy på et mørkeblått og litt smalere kors på det hvite..

Men så er det sånn at dette korset irriterer enkelte. Det argumenteres for at det nå «før-kristne Norge» i toleransens navn må fjerne henvisningen til kristen kulturarv både i grunnloven og i flagget. Dette er for så vidt ingen ny tanke: Arnulf Øverland foreslo noe tilsvarende: «Stryk kristenkorset av ditt flagg og heis det rent og rødt. La ingen by deg det bedrag at frelseren er født». (*Fra diktet "Rent flagg"*)

Jeg tror dog at flaggets utforming i lang tid vil henge "fjellstøtt" i stengene våre. Flagget er for de fleste et samlende symbol. Men debatten aktualiserer jo det eldgamle temaet "kirkens forhold til staten".

Jesus sa: Gi keiseren det som tilhører keiseren, og Gud det som tilhører Gud. (*Matt 22,21*). Jesus sorterte mellom politikk og det åndelige. Og Martin Luther aksentuerte skillet med det han kalte to-regimentslæren; at det skal være en tydelig deling mellom det åndelige og det politiske regimet. Det er da ironisk at forbindelsen mellom kirke og stat ble forsterket i de fyrste-støttede/-styrte lutherske kirkene - som for eksempel her på berget. Og i den andre grøften ble luthersk skille mellom politikk og tro en unnskyldning for noen protestantiske kristne som på 30- og 40-tallet sluttet seg til nazismen.

Det er ikke så enkelt, dette her. Hvordan skal vi forstå Jesu' ord? Er det en oppfordring til stille aksept av politiske myndigheter?

Det var i tempelet Jesus ble konfrontert. Der ble skatt til romerne krevet inn. Der ble romerske mynter vekslet. Og tempelkulten var ganske så regulert av okkupasjonsmakten.

I jødernes tro fantes det ikke et synlig skille mellom politikk og religion. Gud var livets Gud, skaperen av himmel og jord. Alt godt tilhørte Gud, både i det verdslige og i det religiøse.

Hva da med keiseren? Sølvmyntens bilde var ikke for å vise hvilken regjeringssperiode mynten var preget i, men det var keiserens avgudsbilde. "Å gi keiseren det som tilhører keiseren, og Gud det som tilhører Gud," var derfor en avvisning av keisermakten som guddommelig.

Jesus sier med andre ord at våre liv tilhører Gud, ikke keiseren, ikke staten ... selv om

staten skulle ha verdens beste grunnlov og de edleste intensjoner. Livet gis av Gud. Og skulle da det mørkeblå korset i flagget vårt ha en funksjon i tillegg til å være gjenbruk av gamle Dannebrog, så er det vel nettopp å peke på at noe alltid er større. Livet i seg selv er større, fordi det er gitt av Gud. Dét kan ikke - og skal ikke - være gjenstand for politiske trender eller skiftende makter. Gi keiseren det som tilhører keiseren! Dét feirer vi på nasjonaldagen. Vi takker for den gode staten. Men gi Gud det som tilhører Gud.

KIRKEFOLK
 ET MØTE MED MENNESKER I
 MENIGHETEN
 Intervju: Sissel Nilsen

Foto: Sissel Nilsen

Kirsten Astrup - Hun skaffet nye messehagler til Frogner kirke

Vi møter Kirsten Astrup på Fagerborghjemmet, 91 år og med rullator, men like vital og elegant som alltid. Kirsten har utført en stor innsats i menigheten i mange år, og hver søndag er vi vitne til noe av det hun har initiert.

Kirsten ble født i Narvik og vokste opp i en familie der faren var distriktslege. Det ble mye flytting i hennes oppvekst, og hun kom

først til Oslo da hun måtte flytte på hybel for å begynne på Oslo katedralskole i 1945. «Det var ikke gymnas i Valdres, der vi da bodde, på den tiden. Jeg tok artium i 1948, og det var meningen at jeg skulle følge familietradisjonen og studere medisin», forteller Kirsten «men jeg fikk ett poeng for lite til å komme inn på studiet, så det ble til at jeg begynte på ettårig sosialscole i stedet. Jeg arbeidet som sosionom en kort stund, men traff etter hvert min mann som var hollender og leder for Philips i Norge. Jeg kjedet meg litt som hjemmевærende, men fikk heldigvis to døtre». I voksen alder tok hun også ettårig utdanning på Industriskolen og ble da svært interessert i kirketekstiler – noe som senere skulle komme Frogner menighet til gode.

Men før hun brukte all sin energi i menigheten, ble hun ansatt i Utenriksdepartementet som intendant i «Villa Parafina» som det står på det blå skiltet på Statens representasjonsbolig på hjørnet av Riddervoldsgate og Parkveien. Fram til pensjonsalder holdt Kirsten styr på all virksomhet i huset - fra statsministerens møter med pressen til store representasjonsmiddager og overnattingsbesøk av prominente gjester fra mange land. «Dagene kunne bli lange, ofte fra 7.30 om morgenen til 21 om kvelden, men jeg hadde flinke medarbeidere, en fast kokke og en førstedame og for øvrig hjelp etter behov». Hun forteller også at en gang de hadde en sjeik som gjest, oppdaget plutselig personalet at en vakker aktegning, som hang i en gang utenfor badet, var snudd med baksiden ut. Det ble nok ikke ansett som sømmelig kunst.

På denne tiden hadde hun og mannen skilt lag «- men vi skilte oss aldri», sier Kirsten, «Jeg flyttet fra Smestad til Frogner og har bodd både i Langgaards gate, Nordraaks gate, Nobels gate og til slutt i Bygdøy allé. Pensjonisttilværelsen trivdes hun ikke med, og ble derfor glad da hun fikk en telefon fra Røkke med forespørsel om hun kunne tenke seg å sette i stand et gjestehus i Stamsund i Lofoten. Her skulle fem soverom innredes, det skulle bygges fem tilstøtende bad og stuene skulle innredes med møbler og utstyr. Kirsten dro til Lofoten og videre til London for å kjøpe møbler og sølv.

Fra 2001 og til 2009 har Kirsten sittet i menighetsrådet i Frogner, og hun oppdaget raskt at her kunne hun bruke sin erfaring, sine kunnskaper og krefter. Det snakkes ennå om den fantastiske jobben hun og Liv Fløystad hver søndag i mange år gjorde med kirkekaffen. Her var det hjemmebakt hver søndag. Og hun har like til det siste vært primus motor i arrangementene i forbindelse med Hellige tre kongers fest. Hun så også at dåpssakristiet trengte fornyelse, og hun greide å få tak i kvalitetsmøbler billig. «Det gikk bra når jeg fortalte hva det skulle brukes til». Hun initierte også å få laget nattverdsbordene og prosesjonskorset.

Prosesjonskorset i Frogner kirke

Under forberedelsene til jubileet oppdaget man også at kirkens messehagler trengte fornyelse, og kirken hadde heller ikke stolaer. Prestene var henvist til å bruke sine egne. «Da jeg undersøkte prisene her i Norge, fikk vi vite at en ville koste ca. 40 000 kroner, og selv om vi hadde fått generøse gaver fra Bibbi Jørgensen, ble dette for dyrt for oss. En venninne, Dorota Steensland, som er polsk og katolikk, undersøkte hvor man kunne få sydd slike billigere, og via Vatikanet ble vi henvist til et karmelittkloster i Krakow. En liten delegasjon reiste dit, Dorota som tolk, sogneprest Paul Nome, leder i menighetsrådet, Trond Arild Lidalen, og jeg. I Krakow fikk vi også med oss en guide. Det ble en ny opplevelse for oss å komme til dette nøkterne klosteret der nonnene ikke kunne snakke med oss. Vi ble møtt av en ung nonne som pekte på en trapp. Vi kom inn i et nakent rom der det var satt frem fem taburetter. I den ene vegg var det en luke med gitter og pigger som pekte ut i rommet, og under luken var det en skuff. Luken ble åpnet og priorinnen kom til syne. Vi forklarte hva vi var på jakt etter, og vi fikk se prøver på noe av det de hadde sydd. De ble lagt i skuffen under luken og skjøvet ut mot oss», forteller Kirsten.

Det ble bestilt tre messehagler – hvit, grønn og fiolett og fire stolaer i de liturgiske fargene. De fikk vite at det ville ta noe tid, for de sydde bare i «Herrens lys». Imidlertid var det ikke mulig å finne stoff i Krakow, så Kirsten oppsøkte en importør i Oslo og fant tilfredsstillende stoff. Også her greide hun å forhandle seg frem til en gunstig pris.

Det ble flere turer til klosteret i Krakow for Kirsten, og hun visste etter hvert at økonomien der var dårlig og tok med seg mat og ga dem hver gang. Paul Nome kan fortelle at den første gangen de kom hadde de hatt med seg en stor pose med sjokolade, og da tok priorinnen posen og sa at den skulle de gjemme til jul, og da skulle hver nonne få en sjokolade. Vanligvis fikk de mat ved at slektninger fra landet kom og ga dem grønnsaker og kjøtt. Klosteret var også svært kaldt, så Kirsten kjøpte 17 dundyner hos Fru Lyng i Oslo og overrakte dem til klosteret.

«Du kan tro det var rørende da vi skulle hente to av messehaglene – den tredje grønne kom litt senere», sier Kirsten. «Det var en fridag, så da var alle nonnene samlet, en hadde gitar og så sang de for oss – alt i et annet rom, men vi så dem gjennom luken i vegg. Priorinnen fortalte at de ofte ba for folk på Frogner. Og så spurte hun om Paul ville be for henne og lyse velsignelsen over dem. På spørsmålet om hva hun ville han skulle be om, svarte hun at han skulle be om at hun fikk en salig død. Paul ba og lyste velsignelsen over dem. Det er nok ikke ofte en luthersk prest blir bedt om å velsigne katolske nonner. Vi hadde tårer i øynene, avslutter Kirsten. De følte Guds nærvær på tvers av kirkesamfunn.

Karmelitternonner bak gitteret i det lukkede klosteret i Krakow

VÅRE MESSEHAGLER FRA KARMELITTERKLOSTERET I KRAKOW

Fiolett messehagel med gaffelkors, tornekrone og IHS-monogrammet
IHS- eller Jesus-monogrammet har også en gammel rot og kan finnes på myntene til de bysantinske keiserne. Det dannes av de tre første bokstavene i det greske navnet for Jesus «ΙΗΣΟΥΣ» (H på gresk er vår E).

Hvit messehagel med gaffelkors (ofte brukt på messehagler) og Chi Rho – monogrammet.
Chi Rho er det to første bokstavene i det greske ordet for Kristus «ΧΡΙΣΤΟΣ». Bokstavene legges opp på hverandre og danner et av de eldste Kristusmonogram vi kjenner til.

Grønn messehagel med latinsk kors og due

Korset forteller om Kristi lidelse og seierrike død
En hvit due er symbolet for Den hellige ånd og den tredje person i guddommen. Den har glorie rundt hodet og det utgår stråler fra nebbet.

FROGNER MENIGHET PÅ FACEBOOK OG INSTAGRAM

Jens Jørgen Lie
Daglig leder Frogner menighet

En av de nye læringspunktene vi tar med oss fra over ett år med pandemi, er at vi har lært og forstått at digitale løsninger kan være gode verktøy i hverdagen på både jobb og privat.

De fleste av oss har nå hatt en del digitale møter hvor vi treffer kolleger, familie og venner på skjerm i stedet for fysisk. Det blir aldri det samme, men er langt bedre enn ingenting.

Frogner menighetsråd har bestemt at vår side på Facebook skal være en viktig kilde til informasjon om det som skjer og har skjedd i menigheten. Dette kommer i tillegg til den svært oppdaterte nettsiden vår.

Det betyr at staben skal legge ut nye hendelser annenhver dag for å informere om aktiviteter, kulturarrangementer og like mye dokumentere og fortelle om ting som har skjedd. Staben starter å planlegge dette

arbeidet nå og kommer også til å samarbeide med kulturutvalget, diakoniutvalget, menighetsrådet og andre for å få innspill til ting å publisere. Dette betyr at kulturutvalgets side på Facebook legges ned og all informasjon kommer til å skje over Frogner menighets side.

Dere kommer til å se at aktiviteten på denne siden kommer til å øke etter hvert som samfunnet åpner igjen, og vi kan ha normal aktivitet i kirken og på de andre arenaene.

I tillegg kommer det til å opprettes en konto på Instagram hvor det legges ut bilder og filmer jevnlig.

For å følge med Frogner menighet på Facebook, gå inn på www.facebook.com/frognerkirke og følg oss, så får du en melding hver gang det legges ut noe nytt og spennende på siden vår.

Verden er i stadig endring og i det ligger det mange muligheter. Da kan det passe å sitere Jon Bing som sa følgende: «Mennesker venner seg til ting de bruker, mens ting de ikke bruker, vil forbli fremmede»

HVA SKJER I FROGNER?

SØNDAGER 11.00 – 13.00 ÅPEN KIRKE (NB! Fra og med 1. PINSEDAG ER ÅPEN KIRKE FRA 11.00-12.00) for inntil 10 personer om gangen i tillegg til medvirkende. Det kan bli 20 fra 1. pinsedag. Åpningstiden er kortere fra og med pinse fordi vi da har flere dåpsgudstjenester samme dag.

Orgelmusikk og mulighet for å motta nattverd. Du kan lese dagens preken som er lagt ut ved inngangen, tenne lys i lysgloben og ha en rolig stund til ettertanke og bønn

TORSDAGER 16.00 – 18.00 ÅPEN KIRKE for inntil 10 personer om gangen. **Søndagens preken** legges ut på menighetens hjemmesider og på Facebook.

Kirkelige handlinger: Det er fortsatt bisettelser i kirken med inntil 50 tilstede. Vi kan ha dåp og vielser med inntil 10 personer tilstede i tillegg til medvirkende.

Lørdager kl. 17.00 blir det helgeringing fra kirkeklokkene. Da kaller klokkene til bønn og hvile.

Digital konfirmantundervisning ved kapellan Arne Øyvind Slørdahl

Menighetsbladet kommer ut rundt den 12. i hver måned. Det satses vi i alle fall på!

Behov for samtale med prest? Vi prestene ringer eller sender SMS til dem som vi hører kan ha et ønske om det. Kjenner du noen vi skulle kontaktet, eller trenger du selv en å snakke med? Ring en av prestene:

Sokneprest i Frogner Margunn Sandal,
tlf. 480 06 601

Sokneprest i Bygdøy Rut Ugland,
tlf. 909 61 531

Kapellan i Frogner og Bygdøy Arne Slørdahl,
tlf. 959 93 487.

Alle prestene tjenestegjør både i Bygdøy og Frogner sokn.

Menighetsblad på e-post. Be alle som kunne tenke seg å få vårt menighetsblad om å sende e-post til:

post.frogner@oslo.kirken.no. Og be dem skrive i emnefeltet: **Send menighetsblad!** Da har vi den fullmakt vi må ha for å sende dem e-post med informasjon om det som skjer i disse koronatider. Om du *ikke* ønsker å få tilsendt dette menighetsbladet skriv e-post til post.frogner@oslo.kirken.no. Og be dem skrive i emnefeltet: **Ikke send menighetsblad.**

Og ellers: **Følg oss på nett!**

www.frognerkirke.no
og www.facebook.com/frognerkirke